REPORT ON

WORLD ENVIRONMENT DAY CELEBRATION 2016

June 5, 2016 | **SIKKIM**

Report by

Sikkim State ENVIS Centre
Forests, Environment & Wildlife Management Department
Government of Sikkim, Gangtok

REPORT ON

WORLD ENVIRONMENT DAY CELEBRATION 2016

June 5, 2016 | Sikkim State

Report by
Sikkim State ENVIS Centre
Forests, Environment & Wildlife Management Department
Government of Sikkim, Gangtok

Hon'ble Chief Minister of Sikkim Shri Pawan Chamling planting Azalea sapling at Mangan School complex on the occasion of World Environment Day

orld Environment Day 2016 was celebrated throughout the State of Sikkim on Sunday the 5th of June hugely participated by schools, panchayats, municipalities, NGOs, JFMCs/ EDCs, urban and local bodies, private companies, political dignitaries and public at large. Major events was organised at the district and state-level by the State Forests, Environment and Wildlife Management Department. Activities like plantation drives, cleanliness drives, eco-competitions (Essay writing, painting, slogan, debates etc) were organised at the school and local level throughout the State. More than 25,000 seedlings were planted at various locations throughout the State on this day.

No. of Seedlings planted during World Environment Day

SN	District	No. Of Seedlings planted
1.	North Sikkim	1,795
2.	East Sikkim	2,903
3.	West Sikkim	11,893
4.	South Sikkim	8,507
	Total	25,098

Figure Source: Territorial Division, FEWMD

State- Level Celebration: State Level World Environment Day was celebrated at the premise of Government Senior Secondary School, Mangan, North Sikkim on 5th June (Sunday) 2016 in presence of massive gathering of about 5000 students, teachers, panchayats, political dignitaries, government officers and local public accommodated in a befittingly staged pandal at the school's playground.

The programme began with the ceremonial plantation of indigenous saplings at the school's complex by the Chief Guest Hon'ble Chief Minister of Sikkim Shri Pawan Chamling, Hon'ble Minister Forests, Shri T.W. Lepcha and other political dignitaries.

The day was observed to acknowledge the effort of various schools in the State in regard to conservation and protection of the environment. The felicitation cum awareness programme was organised as a major attraction of the day.

Addressing the gathering, the Hon'ble Chief Minister Shri Pawan Chamling spoke on the need to give serious attention towards protection of environment. The Chief Minister appealed to everyone to work towards a cleaner, greener and sustainable world by creating awareness on environmental issues. He mentioned that Sikkim government is conscious on environment preservation and is continuously working towards environmental enrichment with different green policies. He urged the students and public to continuously extend their support to State government's green measures. Highlighting the recent green policy interventions of the government, the Chief Minister informed that the state government has already banned the burning of garbage, use of firecrackers, use of Styrofoam materials, controlled use of packaged bottle water in government meetings and functions, and mentioned that the concerned departments should keep check on its implementation.

Forest Minister Shri T.W. Lepcha, in his address, mentioned that inflow of tourists in Sikkim has increased due to Sikkim being a clean and green State. He mentioned that with the long term vision and unique policies of the Chief Minister on environment, Sikkim has won several awards and accomplishment across the globe and the Hon'ble Prime Minister himself has lauded our good works in different parts of the world.

During the programme, the Chief Minister released the special edition ENVIS newsletter titled "PANDA Vol 8". He also released a booklet "Guidelines for Trek Route Development", "Notification on Heritage Trees of Sikkim" and official logos of Shingba Rhododendron Sanctuary and Fhambonglho Wildlife Sanctuary.

On the occasion, the students of North Sikkim Academy, Mangan presented a beautifully poised play supported by choir with message for conservation and protection of the wildlife duly contemplating the theme of the day. The programme was also followed by integration dance representing different communities of the State.

In order to acknowledge the efforts of schools for their environment action, Chief Minister's Green School Rolling Trophy and State Green School Award 2016 consisting of cash prizes up to Rs. 14.50 lakh were presented to eight schools under Sr. Secondary/ Secondary, Jr. High School, Primary School and Private school categories as under.

SN.	SCHOOLS NAME	AWARDS
1.	Sonam Choda Lepcha Memorial, Government Sec.	CM Rolling Trophy/ Certificate/
	School, Lingdong, North Sikkim	Cash prize – Rs. 5.00 lakhs
2.	Government Senior Secondary School,	CM Rolling Trophy/ Certificate/
	Hee- Yangthang, West Sikkim	Cash prize – Rs. 5.00 lakhs
3.	Government Secondary School,	Trophy/ Certificate/
	Bongten, West Sikkim	Cash prize- Rs. 1.00 lakh
4.	Government Girls Senior Secondary School,	Trophy/ Certificate/
	Gyalshing, West Sikkim	Cash prize- Rs. 1.00 lakh
5.	Government Sec. School,	Trophy/ Certificate/
	Aho Shanti, East Sikkim	Cash prize- Rs. 1.00 lakh
6.	Government Junior High School,	Trophy/ Certificate/
	Mangzing, South Sikkim	Cash prize- Rs. 50,000/-
7.	Government Primary School,	Trophy/ Certificate/
	Som Busty, West Sikkim	Cash prize- Rs. 50,000/-
8.	Greenvale Academy,	Trophy/ Certificate/
	Machong, East Sikkim (Pvt.)	Cash prize- Rs. 50,000/-

The Chief Guest also handed away the **Rajya Van Sanrakshan Evam Paryavaran Puraskar** consisting of a certificate and cash prize of Rs. 5000/- each to Shri. Phurden Tshering Lepcha EDC President of Lingdok Nampong East Sikkim and Shri Mohan Kumar Gurung, Head Forest Guard of Territorial Range Gangtok, East Sikkim on the occasion.

The Chief Guest also handed away the token cheques of Rs. 1,80,000/- each for supporting income generating activities to the following JFMC/ EDC representatives;

- Bey Pentong EDC, KNP, North Sikkim
- Tingbong EDC, KNP Dzongu, North Sikkim
- Kabi Rongpa JFMC, Phodong, North Sikkim
- Meyong Manul JFMC, Mangan, North Sikkim

On the occasion, the chief guest presented LCD projector with screen sponsored by Himgiri Hydel Electric Project to Government Senior Secondary School Mangan, North Sikkim and also handed away various medical equipments sponsored by Sikkim Engineering Private Limited to Mangan District Hospital, North Sikkim.

Earlier, the day long programme had begun with welcome address by Principal Secretary – cum- PCCF, Dr. Thomas Chandy by highlighting the major environmental initiatives of the state government and also addressing the gathering on the UNEP theme of World Environment Day 2016 – "Fight Against the Illegal Trade in Wildlife".

The programme ended at about 5 pm in the evening with a vote of thanks by the Chief Conservator of Forests (Territorial/ Headquarter) Shri C.S. Rao.

(Photographs and newspaper clips next page onwards)

Photographs of State-Level Celebration of World Environment Day June 5, 2016 at Mangan, North Sikkim

Plantation by the Hon'ble Chief Minister of Sikkim (Left) and political diginataries (Right)

Release of PANDA News Magazine

Release of Notification on Heritage Trees of Sikkim

Release of guidelines for Trek Route Developement

Release of Logo for Shingba Rhododendron Sanctuary

Release of Logo for Fambong Lho Wildlife Sanctuary

Skit and Choir by students of North Sikkim Academy, Mangan

Address by Pr. Secretary cum PCCF Dr. Thomas Chandy

Address by Hon'ble Minister (Forests) Shri T. W. Lepcha

Presence of Public

Presence of Students

Chief Minister's Green School Rolling Trophy and State Green Schools Award 2016 to schools

Rajya Van Sanrakshan Evam Paryavaran Puraskar to Shri Phurba Tshering Lepcha, EDC President, Lingdok Nampong, East Sikkim

Rajya Van Sanrakshan Evam Paryavaran Puraskar to Shri Mohan Kumar Gurung, Head forest Guard (Territorial), Gangtok, East Sikkim

Release of token grants for Income Generation Activitites to JFMCs/EDCs

Hon'ble Chief Minister Shri Pawan Chamling adressing the gathering

CM handing away LCD projector sponsored by Himgiri HEP to Mangan School

CM handing medical euiqpments sponsored by Sikkim Engineering Pvt. Ltd to Mangan District Hospital

Ethnic programmes to signify the nature and cutural significane of the State

District and Local Level Celebration:

Similarly, the World Environment Day was celebrated at the district and local level in other South, East and West Districts of the State. Various programmes such as plantation drives, cleanliness drives, eco-competitions on essay writing, painting and debate; rally were organised at the school and local level by district/ divisions of the State

Forests, Environment and Wildlife Management. The district level programmes were graced by local political dignitaries as the chief guest and participated in numbers by students, teachers, panchayats, local NGOs, private companies, government officers and general public.

The district level programmes were organised at the following venues;

District Programme Venue

South Sikkim - Lower Primary School complex, Lower Kitam (At the periphery of

Kitam Bird Sanctuary)

East Sikkim - Government Secondary School complex, Namcheybong, Pakyong

West Sikkim - Okharey, Sombaria

World Environment Day activities in West Sikkim

Plantation by Taluk Legal Service Committee members at Samduptse, Namchi

Plantation by Chairman, Namchi Municipal Corporation

Plantation by Students and Teachers

Programme at Melli Payong Jr. High School graced by Hon'ble MP Shri P. D. Rai and Hon'ble Minister (Social Welfare) Smt. Tulshi Devi Rai

Programme at Kitam Primary School graced by Hon'ble Speaker (State Legistive Assembly) Shri K. N. Rai

World Environment Day activities in South Sikkim

Rally by Students at Sirwani

Sit and draw competition at Tadong School

Plantation drive at Fambonglho Wildlife Sanctuary

Cleanliness drive by school students

Plantation drive at Pabyiuk

Programme at Namcheybong

Eco-play by students

World Environment Day activities in East Sikkim

Newspaper Clips

Sikkim Express

departments are not abiding with it. He directed the departments to follow the rule. He also highlighted the various schemes haunched by the State government in the education sector. In his address, Forest minister T.W. Lepcha mentioned that inflow of tourists in Sikkim as Contd. on page 7

CM appeals all to work...

During the programme, Red Panda magazines, guidelines for trek route development, notification of heritage trees, and official logos of Shingba Rhododendron Sanctuary and Fhabonglo Wildlife Sanctuary were released by the Chief Minister.

On the occasion, the students of Mangan senior secondary school and North Sikkim Academy presented a play on environment and cultural programmes

Earlier, the Chief Minister inaugurated the newly constructed three-storied shopping complex at Mangan bazaar and reconstructed Ringhim monastery near the

Built at a cost of around Rs. 3.5 crore, the shopping complex has 26 stalls and 24 shops along with a parking lot. The shopping complex constructed by the Urban Development department handed over to the Mangan Nagar Panchayat.

The reconstruction of Ringhim monastery was done following a severe damage caused by the 2011 earthquake. The gompa committee thanked the Chief Minister and the State government for the reconstruction work.

Sikkim Reporter

Hamro Prajashakti

मंगनमा विश्व पर्यावरण दिवस पालन

मंगन, ५ जुन। विश्व पर्यावरण दिवस आज उत्तर जिल्लाको मंगन वरिष्ठ माध्यमिक स्कूलमा आयोजना गरियो। वन, पर्यावरण एवं वन्यप्राणी प्रबन्धन विभागद्वारा आयोजित समारोहमा मुख्यमन्त्री पवन चामलिङ मुख्य अतिथिका रूपमा उपस्थित थिए। यस अवसरमा उनीसित क्षेत्र विधायक तथा वन, पर्यावरण एवं वन्यप्राणी प्रबन्धन मन्त्री छिरिङ बाहदी लेप्बा, मन्त्री एनके सुब्बा, संसदीय सचिवगण, विधायक गण, वन विभागका पीसीसीएफ तथा सचिव थोमस चेण्डी, उत्तरका जिल्लापाल कर्मा आर बन्यो, विभिन्न महकुमाका महकुमा अधिकारीगण, जिल्ला पद्मायत सदस्य, पद्मायत सदस्य, शिक्षक-शिक्षिका, विद्यार्थी वर्ग एवं अन्यको उपस्थिति थियो।

गो वाइल्ड फर लाइफ-को नाराका साथ आयोजित कार्यक्रमको उद्देश्य अवैद्य चन्यप्राणी व्यापारमाथि

मुख्यमन्त्री पवन चामलिङ्ले आफ्नो सरकार स्थापना भएपछि धेरैवटा पर्यावरण सम्बन्धित विभिन्न शून्य शहनशिलता रहेको छ। योजनाहरू शुरू गरेको बताउँदै यसकै

फल्पनस्य विक्रियले सफलता प्राप्त गर्दै गएको बताए। उनले भने, मिक्रिम सरकारले राज्य

मुख्यमधी प्रश्न बामित्रको

≥रहार पासा ६-सा

रिडयाम छोलिङ ग्म्पाको उद्घाटन

मंगन, ५ जुन। मुख्यमन्त्री पवन चामलिङले आज उत्तर जिल्लाको रिडयाम छोलिङ गुम्पाको उद्घाटन गरे। यो गुम्पा लाचेन-मगन समष्टिअन्तर्गत रिक्रयाममा पर्दछ। विगत २०११-को १८ सितम्बरमा आएको भयानक भूकम्पका कारण क्षतिग्रस्त भएपछि पुनः निर्माण गरिएको यस गुम्पाको मुख्यमन्त्री चामलिङले उदघाटन गरेका हुन्। गुम्पा समितिद्वारा निर्मित यस गुम्पाको कूल लागत २ करोड रहेको छ। यसैगरी मुख्यमन्त्री पवन चामलिङले मंगन बजार परिसरमा

≥रहरू पाता ६-म

मंगनमा विश्व पर्यावरण दिवस.

Stephenson wellsty may after count foregan often clinical or west weeners. अतिने राज्यको कन क्षेत्र परिव प्रतिसन वृद्धि भरको हा उससे प्यादिक प्रयोग तक स्तान्टिक हुनेवन्, उनले प्रने। मुख्यमनी राज पदार्थ जलाइनमा रोक कार्यालक्षणे विशिक्ष्य सम्बोधन, गामको सन्दर्भी प्रशस्त्रिक बनाईश विभिन्नको पुत्र अतिनै जानाँकः प्रमाणात् अपि वामीन इतासामा " THOSE

कुरावनाहिते भी, सामाराहे प्तास्टिक तथा यत पतिकार जनगणना केंद्र स्थानको भागा परि व्यक्तिया विभागते पानको अस्त्रोतना refrired on an femon was faguel and ultim recognit निर्देश दिरे उससे विभिन्न स्वासका - उन्हों बार विद्वासा प्रमुखाना केशराई मानिम तथा स्मृतका व्यवनाताता क्रमति पनि वनार। विद्याबीतकताई तम विकास अस विद्याला सकारणाई अगरका गाउन स्थानक विभाग, अभिनका विकास उपलब्ध गरे थी। and form or seem from. अस महाचार अर्थादिवेश अस्तर गरे। क्षेत्रका कृषकासमार्थ सरकोण उन्ते अप्र भरे, आस्ते सामा rumin urpla values sixemi क्षेत्रमा पान्य सामग्राते ५०-वटा कार्यक्रमाण कुल गीमकेको सा

राज्य सम्बद्धाने स्थित कर बोहरना परि सुक राटको छ। यस अने बनागा पंजनावानीत स्वतिस्थाने आपन नर्जातकाचे अञ्चलामां, स्वर्णन 'चारन राज्ये विधानीय राजित राज्य माता-रिकाको सम्प्रतामा पनि कामानिकाले बताया उपल विद्यानीहरूकित प्रतिसद्धी हरे आहार गाँ। उसले पर विकामीसभागं अस्मिन्द्री गर्न ध्यागवन सन्दर्भ प्रदेश्य विका गुज्यानी शावजूति घोडना जाता. प्रेंजनाम एक गरेबी बतात यस africa cours Papillavers with smoon Regress from ज्ञानमा गर्हाजे गान्य सम्बन्धको अधिका छन्ने बतागः पंजन केंग्री थे, मुख्यकोंने भंग

foundment offered missit curama sits out out fever अध्यक्त पर्द सक्ते अपन स्ट्रपत्ते। वसा भएको सन्त्रमा सन्त्रका विद्यानीक कुनै पनि संस्था एस परिचय प्रशासका, आमामीत

विकास विकास विकास अले परे, यह विद्वारा परिस व्यक्तार लेके पत्था का विक्रम प्रवृतिक अभागा अन्याद स्थ्येकी अग्रवासन दिया जनते भने, पूर्वप पुनाउने उदेशन निर्मा सामानी ८० करोडको प्याकन पनि कराएको छ। वस वर्ष परिवा २१५० समसको विकृती अचार हुने बतारी यमधार राज माध्याची प्-राज्ञान सहा

क्ष अधि कार्यक्रमा स्थान पीत्रीशीएक बोलस चेनद्वीले रहेको सराठा राज्याताका उत्तरि fullyan & ususe uping कर भार्ट सचिवले प्लाम्टिक प्रयोगा तेल, पटेकर पहल्कारण रोक आदि यसका प्रापत उद्यक्षणकर रहेकी बतायु जनत families while their वागीकाम हा भई प्रतिवाद singent principl arrangel

with and attenti viti

wording or found office पतिका पान्या, हराविक मार्गिकी भारतसाहर, परेहर पुणको अधिमुक्त तथा जारको जिल्ला पूर्वत अग्यास्थ और चीवा विकास water garrent progressor artifective entries features offert feet select frame? अने विकाद को प्रत्यो भागवती। अनेत प्रत्या वाधिकार-वर्ष वेता। असरक उस विद्याचे योग्स संस्त suren: लाइकिन्स प्रदान गर्ने जेन्स संबोधिक सम्बागि माध्यील गकुल तथा प्रतिस्थ विश्वाको वि-WHEN WELL AND AND AND AND ADDRESS OF THE PARTY व्यानमार्थ प्रवास्थाने स्थेत व्यान देशिक पुरस्का प्रदान गरिके सी ड्रोबर स्थानमाई उत्तर तथि प्रीम ताथ, प्रमानश तथा ट्री अक्ट white shall stan fague: this aim motor says. बक्तेत मार्थिक स्कूल, पूर्व जिल्ला अंति-वेदि पालांक व्यक्तार का साथ नगर गति। असंभाग तथा तुर्क प्रदान गरियो भूने पश्चिमको होम बन्ति प्रश्नीति tiges, unite faction analyst वियो स्कूत कर दोएनको सार्गतिक for unaffee useft egened प्रजास क्षेत्रा साह राशिक्षति। प्रभावपत्र अपि हो। प्रदान गाँगी। un scences of feffice stantal femiliant विकास रोध्य कर्कने मुख्यमन्त्री। चन्छाची करकण क्रिके म्हण्यपूर्व : बन्वप्राणीसाथि आधारित सहस प्रकार गरे भने अन्य विधिध संस्थित अस्तितार परि शंधा बिया, केर बिरावसको प्रकानातीला recardul what unart व्यक्त गरे। एएक सामगाते समधा unformed from 47 were व्यक्तिको छ। विश्वित्तका राज्ये काम भाके काम प्रधानकाती केन्द्र tien sendul no Alv fiction राजको वर्षा गोरांका छन्, उनले

Samai Dainik

राज्यस्तरीय विश्व पर्यावरण दिवस पालन

संविधानको धारा ३३२ ए-अन्तर्गत लिम्बू-तामाङ्ले सीट पाउने अधिकार छ : मुख्यमन्त्री

गगत, व जुता 'भारतीय संविधानको ३४२-अन्तर्गत तिमब्-अनुसूचित इजा राइसकि एको छ। यसो पछि भारतीय संविधानको १३२ ए अनार्गत उनीहरूले ानसभामा सिट पाउने पूर्ण पकार छ। यो जनताको तसिद्ध अधिकार हो। यद्यपि, ।श्री पार्टीका नेताहरूसे म्बू-तामाङ सीट तथा गंपालाई सिक्रिममा ल्याउने त्वालाई सिक्तममा स्वाउन त्वार्त मुख्यमन्त्री चामनिहर्ने त्वार्ड भनी जारीप लगाउने का छन्।' मुख्यमन्त्री पवन वनिहर्ने आज उत्तर निह्नाको त उद्यार माक्यमिक शासवको क्षेत्र मैदानमा जिल्ला दिवसानाई सम्बोधन भी कुटा बलाएको हुन्। वनः, विदेश एवं सन्तप्राणी प्रकरणन त्रमञ्जूषा आगोतिस वेदमा मुख्यानकी भागनिक

तामाङ मुद्दा, म्याल्या कर्माया पुरु ज्योग धिन्तेलाई सिक्रिम ल्याजने, मोटिया-लेप्या सीटको सुरक्षा, एपार जातिलाई जनजातिको अधिकार दिलाउने क्लनाविको अधिकार दिलावन आदिवस्ता मुदाहरू केन्द्र सरकारसारत राज्ये नताए। वनने १२ नद्दा घोटिया-संच्याको सेट सुरक्षित राजिनेक भन्दे संघ सेटमा केन्द्र मोदिया-राज्याको साथ अधिकार रहने

शुरू गरेको बताउँदै मसकै फलस्वसप सिकिमले सफलता प्राप्त गर्दै गएको बताए। उनले भने, सिक्रिम सरकारने राज्य विकास कार्य कर्म केले स्वा गरिक्तांको छ, जसको प्रतस्थान पर्वापरण र प्रकृतिमाधि मानिसको अतिक्रमण बडेको छ, श्यसँकारण १९ प्रतिशत धन्यप्राणी मासिएस गएको छ, मुख्यमनीले भने। जनसे विस्त्रमा पुरुवमन्त्रात मन्। जनत त्यस्यना धरै स्पेसिसहरू पनि गासिएर गएको जानकारी गराउँदै पृज्यीको वर्षावरण प्रायमेशस्य नामि अनुवान नजावा नामि तुव्यासन्त्रीतं अतं, संस्कारते नास्टिक तथा जात्यनिक्याः असरामार सेक नगाएको स्था सापनि वर्ततथ्य विभागते यसकी अवदेशना गरिरहेको छ। यस विभिन्न स्थानका मानिस तथा रकुलका विद्यापीहरूलाई यस मोजना पनि शुरू गरेको छ। यस विषयमा जागरूक गराउन स्वास्थ्य योजनाअन्तर्गत मानिसहरूने विभाग, शहरी विकास एवं आवास आपना नालीहरूको सम्बनामा, विभाग, शहरी विकास एवं आवास विभाग, नगर पद्मापत आदिशित स्वर्गीय आग्रम गरे। उनले अध मने, आफ्नो समझनामा पनि आप्त पर जन्म जात भर अस्त व्याप्त स्वाप्त पर जन्म स्वाप्त स्वा इस विनट कार्यक्रमको जनसरमा चीजनाज्ञना चीजनाहरू भूक विभागतिन विभिन्न प्रकारका गरिएको हो। यस अतिरिक्त

राज्य सरकारले स्मृति वन विश्वद मुख्यमन्त्री आवन्त्रीत

कलेजस्तरसम्म निश्चक शिक्ता उपलब्ध गराउने राज्य सरकारको योजना रहेको छ। यो योजना विञ्चका कर्ने पनि स्थानमा सैन। अतिरिक्त देशवाहिरका विज्ञविद्यालयहरूमा अध्ययनका निम्ति चयन हुने विद्यापीहरूलाई राज्य सरकारले पूर्णरूपमा सहयोग गर्ने पनि मुख्यमन्त्रीले बताए।

विद्याचीहरूमा प्रतिस्पर्धा नवा विश्वयमा अध्ययन गर्न श्रमता हुनुपर्छ। यसका सागि विद्याचीहरू परिश्रमी हुनुपर्छ। यसो भएको खण्डमा राज्यका विद्यासीहरू विश्वमरिका विकासीहरू मिल प्रतिस्पर्धा गर्न हराउने छैनन् तथा उनीहरू कुनै पनि सेत्रमा दक्ष हुनेछन्, उनले भने। एन्ड्रीएफ सरकार गरीब जनताको पक्षमा रहेको बताउँदै उत्तर जिङ्गालाई राम्रो बनाउनका गागि यहाँका मानिसहरूले सधै आत्मनिर्भर हुने व्यवसाय अनावपुर्व अनि यस बिद्रालाई प्रवासीकी जिह्नाको पाससे चरिषित गराजनुपर्छ। जनने यस जिद्धामा पशुपालन क्षेत्रलाई

रहल पृष्ठ ०७-मा

राज्यस्तरीय विश्व पर्यावरण...

मध्यनवर गरेर काम गर्ने पनि बताए। यस विद्वाका कृषकहरूलाई अनैजीको विक्रवा उपलब्ध गर्ने पनि आरबासन दिए। उनसे भने, कृषि क्षेत्रमा कृषकहरूनाई सहयोग पुन्याउने उद्देश्य निएए सरकारने ८० करोडको प्याकेज पनि बनाएको छ। जनता उत्पादक नमएसम्म स्वतिमेर हुन सन्देनन।

मुख्यमन्त्री चामसिङ्ले व्यापार लाइसेन्स सिकिम सज्जेब्ट, परिचय प्रमाणपत्र, आवासीय प्रमाणपत्र अनि ग्रामीण दलाकामा जमीन मएका मानिसहरूलाई मात्र प्रदान गर्ने विवागलाई निर्देश दिए। उनले यस वर्षप्ररिमा २१५० शमताको चिजुली उत्पाद हुने बताउँदै यसबाट राज्य सरकारको भू-राजस्य बदेर जाने बनाए। टिस्टा बरण तीकको कार्य समझम पूरा महकको र अब बाँदै चानु हुने बताउँदै टिस्टा बरण बारको कार्य मने जनताको निर्णयपछि मैं शुरू गर्नुपर्ने हो या नगर्नुपर्ने मन्ने विषयमा राज्य सरकारने निर्णय सिने उनने स्पष्ट पारे। मुख्यमन्त्री चामनिङ्के सीमा क्षेत्र विकास कार्यक्रम (बीएडीपी) अन्तर्गतको सबै राशि यस जिह्नामा आउने भएको कारण यसको जिह्नावासीले भरपूर फायदा उठाउन आसह गरे।

मुख्यमन्त्री वामलिंदने मने, एसप्रीएक सरकार सत्तामा आउनआपि राज्य सरकारको राज्यन केवल ४७ करोह मात्र विधी। तर यो सरकार सत्तामा आएपति अहिले सिकिमको राजस्य जनमग हजार करोड पुगेको छ।गो बाइल्ट फर साइफ-को नाराका साथ आयोजित कार्यक्रमको उदेश्य अवैद्य बन्यप्राणी व्यापारमाथि शुन्य सहनसीलता रहेको चाकार्यक्रममा स्वागत मापण राख्यै विभागीय समिव तथा पीसीसीएफ प्रोमस चर्ग्डीले वन्यप्राणी संरक्षण अतिनै महत्वपूर्ण रहेको बताए। स्वञ्खताका लागि सिकिसमा धेरै पहलहरू भइरहेका छन् अन्दै सचिवले प्लास्टिक प्रयोगमा रोक, पटेका पतकाउनमा रोक आदि यसका उदाहरणहरू रहेको बनाए। उनने विद्यापीहरू भोति देश निर्माण गर्ने नामरिकहरू हुन मन्दै पर्यावरंग संरक्षणमा उनीहरूको महत्वपूर्ण मूमिका रहने बताए। कार्यक्रमको अवसरमा मुख्यमन्त्री पवन बामलिटको बाहलीबाट वन विमागको वार्षिक पत्रिका पाण्डा, ट्रमाकिड मार्गको गाउउलाइन, अरोहर वृक्षको अधिमुचना तथा उत्तरको सिङ्बा गुरांस अध्यारण्य अनि परिचम विद्वाको पाबोङ बन्यप्राणी यारण्यको आधिकारिक लोगोको विमोचन गरियो।

विका पर्पावरण दिवसको अवसरमा पूर्व जिल्लाको मोनाम छोडा लेप्या मेमोरियल सरकारी माध्यमिक स्कूल खामदोड तथा परिचम जिल्लाको हि-माठ्याड सरकारी परिष्ठ माध्यमिक स्कूललाई मुख्यमन्त्री हरित स्कुल रोलिङ पुरस्कार प्रदान गरियो। यी दुईवटा स्कूललाई नगद राजि पोच-पाँच लाख, प्रमाणपत्र तथा दुनी प्रदान गरियो। यसैसरी परिचम जिहाना गेजिङ बरिश माध्यमिक रकुल, बढलेन माध्यमिक स्कूल, पूर्व जिह्नाको आहो-सेन्टि माध्यमिक स्कूलनाई एक-एक लांच नगद राजि, प्रमागपक तथा टुफि प्रदान गरियो भने पश्चिमको सोम बस्ती सरकारी प्राथमिक स्कूल, माचोड ग्रीनमेल अकादमी निजि स्कूल तथा दक्षिणको माङ्किङ निम्न साध्यमिक सरकारी स्कूललाई पद्धाम हजार लगद राशिसहित प्रमाणपत्र अनि दुकी प्रदान गरियो। यस अवसरमा नर्थ सिकिम अकादमीका किदार्थीहरूले बन्यप्राणीमाधि आधारित नाटक मञ्जन गरे भने अन्य विभिन्न सांस्कृतिक प्रम्तुतिहरू पनि रहेका थिए।

यसअपि कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै सेत्र निधायक नथा मन्त्री क्रियेट बाहदी तेथाले मुख्यमन्त्रीलाई उत्तरवासीको तर्कबाट धन्यबाद व्यक्त गरे। राज्य सरकारले स्वच्छ पर्यावरणको सेत्रमा धेरै काम गरिरहेको छ। तिक्रियमा राम्रो काम भएकै कारण प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले पनि देश विदेशमा हाम्रो राज्यको चर्चा गरिरहेका छन्, उनले मने।

एसडीएक सरकार सत्तामा आएपछि विभिन्न हरित योजनाहरू शुरू भएका छन्, मन्त्रीले मने। सिक्रिम राज्यमा पर्यावरणलाई दुपित हुन नदिने उद्देश्य विराह राज्य सरकारने म्वास्टिकका बोलन प्रयोग गर्न रोक नगाएको छ साथै मैला-कुचैना जनाउनबाट रोक नगाएको छ, उनल भने। मन्त्रीते अझ भने, पर्यटकहरू राज्यमा सफा अनि चिसो हावा तिन तथा थरा-चुरूक्तीको आवाज सुन्न आउने गर्दछन्।

राज्यका मुख्यमन्त्रीले पहाँका सबै जात-जातिको सुरक्षाको क्षेत्रमा सदैव सोच्ने गर्दछन् मन्दै मन्त्री छिरिङ लेज्बाले उत्तरका सबै स्कूलहरूमा प्रधानायाचे पुगिसकेको बताउँदै प्रमका लागि मुख्यमन्त्री लगायत शिक्षा विभायका अधिकारीहरूप्रति आभार व्यक्त गरे।

यस अवसरमा मन्त्री एनके सुन्त्रा, संसदीय गविषणण, विधायक गण, वन विधायका पीर्तासीएफ तथा सचिव धोमम चण्डी, उत्तरका विद्वारान कमा आर वन्यो, विभिन्न महकुमावा महकुमा अधिकारीगण, जिहा पद्मायत सदस्य, पद्मायत सदस्य, शिक्षक-शिक्षिका, निवासीयमें एवं अन्यको उपस्थिति वियो।